

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 8 kor	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A zombori iskolák segélyezése.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságának összes gör. kel. szerb ajku tagjai pártkülönbség nélkül folyó hó 9-én küldötttséggel tisztelegtek Latinovits Pál főispánnal, arra kérvén őt, hogy támogassa abbéli kérelmüket, hogy a helybeli hitfelekezeti iskolák segélyezésénél a tanköteles gyermekek száma és a tényleges szükséglet mérve vételessék a számítás alapjául.

A küldötttséget dr. Drakulits Pál orsz. képviselő vezette, ki szép beszédben tol mácsolván szerb polgártársaink óhaját, egy memorandumot nyújtott át a főispánnak. A főispán a küldötttséget szívesen fogadta, de hangsúlyozta, hogy mielőbb állást foglalna ezen kérdésben, tanulmányozni fogja az ügyet s meg fogja ballgatni az ellenvéleményt is. Arról azonban biztosította a küldötttséget, hogy elvéhez biven, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül az igazság és méltányosság szerint fog dönteni. A főispán eme szavai a legjobb benyomást gyakoroltak a jelenlevőkre.

Hogy a közönséget ezen nagyfontosságú ügyben teljesen tájékozzuk, itt közöljük szerbjeink óhaját tartalmazó és a főispánhoz intézett memorandumot teljes szövegében:

Méltóságos főispán ur!

Megszoktuk azt, hogy minden közérdekű ügyben méltóságod hatalmas támogatását kérjük ki, mert meggyőződünk arról, hogy minden eljárásában a legzigorubb igazságosság és legnagyobb méltányosság vezérli. Soha sem tapasztaltuk, hogy az igazság útjáról bármiféle melléktekintetek miatt is eltért volna s ép azért most is, mikor nemcsak 12000 gör. kel. szerb ajku polgárnak iskola kérdéséről, hanem egyben Zombor város kulturális fejlődéséről és előrehaladásáról is van szó, teljes bizalommal terjesszük méltóságod elé alázatos kérelmünket azzal a szerény óhajjal, hogy bírálja meg azt méltóságod részrehajlatlanul s cselekedjék azután, a mint jónak látja.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági közgyűlése legközelebb afőlött fog határozni, vajjon mily összeggel segélyezze a helybeli népiskolákat? Az ezen kérdés áttanulmányozása és az erre vonatkozó javaslat megtétele végett kiküldött kvóta-bizottság munkálatait befejezve, indítványát a városi tanácshoz már beterjesztette. Mi ezen indítványban sok, nagyon sok tévedést fedeztünk fel s azért már eleve is bátrak vagyunk méltóságod figyelmét ezen hiányokra és tévedésekre felhívni s azoknak pótlása és igazításához magas támogatását kikérni, nehogy eme kicsiny tévedések nagy méltánytalanságoknak és igazságtalanságoknak legyenek szülő okai.

A bizottság indítványa szerint a római katolikus iskolának megadandó az általa kért segélyösszeg teljes mértékében, mert ez állítólag megfelel a népesség számarányának, mert arra a róm. kath. iskolának tényleg szüksége van és mert ezen iskolának állítólag más vagyona s más jövedelmi forrása nincs. A gör. kel. iskolának pedig a kiküldött bizottság csakis a népesség számaránya szerint járó összeget óhajta megadni, mert állítólag többre nincs is szüksége.

Az 1868. évi XXXVIII. t. c. 25. § a világosan előírja, hogy a politikai községek által segélyezett hitfelekezeti iskolák között a segélyezés igazságos arányban osztandó meg.

A kiküldött bizottság ezen igazságos arányt a népesség számarányában keresi, azzal indokolván álláspontját, hogy ily igazságos arány gyanánt eddig is a lelekszámot vették alapul.

Ebben azonban a bizottság téved.

Soha, sem a mostani, sem az ezt megelőző szerződéseken kikötött összeg nem lett a népesség számarányához képest egy kulcs alapján kiszámítva, hanem az mindig más méltányossági tekintetek alapján lett megállapítva. És helyesen, mert az igazságos arányt csakis és kizárólag a tényleges szükséglet állapítja meg. Éhínség idejében soha sem szokták a kenyeret a népesség számarányához képest kiosztani, hanem mindig az éhezők számához és a tényleges szükséghez képest. Ha pedig a testi táplálékot csakis az éhezőknek számához képest lehet és kell igazságosan kiosztani, ugy a szellemi táplálék is csakis az erre rászorultak: a tankötelesek számához képest osztandó meg. Csak a tankötelesek száma és azoknak tényleges szükséglete adhatja meg az igazságos arány mértéket, minden egyéb alapon induló számítás pedig csak téves eredményhez vezet. A tankötelesek száma s azok tényleges szükséglete a jelen esetben annál is inkább veendő alapul a segélyezési összeg kiszámításánál, mert nem lehet letagadni azt, a mindnyajunk által nagyon jól ismert körülményt, hogy a gör. kel. lakosság tulnyomó része a városon kívül szétszórt szálláscsoportokban lakik, ugy hogy majdnem minden szálláscsoport részére külön-külön iskola állítandó fel, a mi pedig rendkívüli nagy költséget igényel, míg a róm. kath. nagyobbára a város belterületén tömören, együtt laknak, ugy hogy tanköteles gyermekeik iskoláztatását kevesebb iskolával s így kevesebb költséggel is eszközölhetik. A szükségletek mérvének ezen különbözősége okvetlenül figyelembe veendő, ha a segélyezés összegét igazságos arányban akarjuk megállapítani.

A kiküldött bizottságnak másik nagy

tévedése az, hogy szerinte a római katolikus iskola rászorult a segélyre, a görög keleti pedig nem, mert állítólag bőven fedezeti kiadásait ama 7200 koronából, a melyet ismét csak állítólag jogtalanul számít fel lakber címén. Téved a kiküldött bizottság, mert azt hiszi, hogy az egyházközség ingyen tartozik az iskolának lakást adni és téved különösen azért, mert azt hiszi, hogy ez a kötelezettség csakis a görög keleti egyházközséget terheli, a római katolikus hitközséget pedig nem. Merjtük csak egyenlő mértékkel es ha megkivánjuk a görög keleti egyházközségtől, hogy saját épületében ingyen adjon lakást az iskolának, ám követeljük meg azt a római katolikus hitközségtől is. Annak is van háza, helyezze el iskoláját abba, s majd akkor bőven fedezheti iskolai szükségleteit abból a jövedelemből, a mi a mostani iskolai épület berbeadásából be fog folyni. De ha nem követeljük a római katolikus hitközségtől, hogy saját épületeit ingyen adja át az iskolának és helyesnek tartjuk, hogy azokat berbeadva, szép jövedelmi forrashoz jusson, vajjon miért vesszük rosneven a görög keleti egyházközségtől, hogy helyiségeinek használatáért és rongálásáért szerény ellenértéket mer felszámítani. Helytelenül jár el a kiküldött bizottság akkor, a midőn a törvényhatósági közgyűlést akként óhajta informálni, hogy a római katolikus iskolának semmi vagyona nincs. A római katolikus iskolaszéknek az iratoknál elfekvő költségelirányzatából kitűnik, hogy a római katolikus iskolának 72831 korona tőkéje van gyűmölcsözőleg elhelyezve a zombori takarékpénztárnál. Azonkívül köztudomású dolog, hogy a római katolikus iskolának az iskolaalaphól épített, ezen iskolaalaphoz tulajdonát képező palotája van, melyben összes iskolait kényelmesen elhelyezheti. Ez a palota is nagyon szép vagyoni értéket képvisel és lehetővé teszi az iskolaszéknek, hogy a várostól huzott segélyezés teljes összegét kizárólag tanítási célokra fordíthassa, házbérre pedig ne legyen kénytelen költenek. Kár tehát a dolgot ugy feltüntetni, mintha a róm. katolikus iskolának a szükségletek fedezésére a városi segélyösszeget kívül absolute semmi egyéb vagyona nincsen, hanem ha igazságos határozatot akarunk provokálni, ugy mindenről tiszta képet kell nyujtanunk a közgyűlésnek, minden szépítgetés, takarítás és elballgatás nélkül. Mert való tény, hogy van ugyan a római katolikus iskolának is és a görög keleti iskolának is vagyona, de a modern kor követelményei oly nagyok, a szükségletek fedezése oly költséges, hogy az eddigi jövedelmi forrasokból sem az egyik, sem a másik iskola nem képes ezen költségeket fedezni. Erkölcsei kötelessége

tehát Zombor szab. kir. városának a római katolikus iskolaszék kérelmét figyelembe venni és teljesíteni, de ép oly erkölcsi kötelessége a görög keleti egyházakozásnak kiemelését is figyelembe venni és az ott számszerűen kimutatott iskolai szükséglethez képest a segílyt megadni, mert hisz nem idegenekről, nem mostoha gyermekekről van itt szó, hanem saját gyermekeinek, jövőendő nemzedékének, a város jövő polgárságának kulturális haladásáról és saját népének neveléséről. Mikor pedig a népnevelésről van szó, akkor nem szabad különbséget tenni vallás vagy nemzetiség között, mert a hol a népnevelést bármely iudokból is elhanyagolják, ott haladásról beszélni sem lehet. Mit ér az a sok modern újítás: az aszfalt, a villanyvilágítás, a gőzfürdő, a kulturpalota stb. a mit részint már megvalósítottunk, részint pedig meg akarunk valósítani, mikor a nép széles rétegei még irni és olvasni sem tudnak, s az erkölcsről, vallásról, felebaráti szeretetről fogalmuk sincs?! Mindazok az újítások csak hiúságunknak, csak fényűzési hajlamunknak bizonyítékai, de nem a haladás jelei! Az első, a legnagyobb és a legterhebb áldozatot is a népnevelés érdekében meg kell hoznunk, ha modern város akarunk lenni, s az iskoláknak igazságos segílyezését nem szabad megtagadni még akkor sem, ha az a polgárság újabb megterhelésével jár. Vagy aduk meg az iskolának azt, vallási és nemzeti különbség nélkül, a mire szüksége van s akkor ne sajnáljuk a pótdó emelését, mert az elköltött pénz az értelmiség általános fokozásával bőven meg fogja hozni kamatját, vagy maradjon minden a régivel és ne adjuk az egyik iskolának mindent, a másiktól megvonva a legszükségesebbet is. Az ilyen eljárás nem csak hogy áldást nem hozza, nemcsak hogy nagyon is alkalmas volna arra, hogy alássa azt a jó világot, a mely a város polgárait eddig egymáshoz fűzte, hanem még oly igazságtalanságot és méltánytalanságot is képezne, a melyet az itteni görög keleti szerb polgárság, mely a város érdekét előmozdító minden kulturális és minden társadalmi mozgalomban oly hathatósan és lelkesen vesz részt — meg nem érdemelt. Tisztelettel alulírott bizottsági tagok kérjük ezek alapján Méltóságodat, kegyeskedjék közreműködni, hogy Zombor szab. kir. városa által a helybeli népiskolának adandó segílyezés a tanköteles gyermekek számára és a tényleges szükséglet mérvéhez képest igazságos arányban állapíttassék meg s hogy a kiküldött kvóta-bizottság javaslatát ilyen alapon újra dolgozza át.

Kelt Zomborban, 1904. január hó 3 án.

Tisztelettel Kupuszárevits Lyubomir s. k., dr. Kosztits Lázár, dr. Konyovits David, dr. Vujits János, Vukicsevits Gy. Miklós, dr. Dimitrijevits Branko, Gyurisits György, dr. Nikolits György, dr. Poppovits István, Konyovits Mladen, dr. Krónits István, dr. Bikár Nenád, Bikár Vazul, Karakasevits Mlivoj, Ilkits Száva, Krónits Trifun, Sztojsits Jesta, dr. Drakulits Pál, Bikár Jakab, Konyovits István, Bikár Péter, Koszanits Koszta, Nikolits István, Lallosevits Jakab, Georgievits Koszta, Grunits Trifun, Birvalszy György, Vukicsevits Péter, Vuits Janos B., Bugarszky Miklós, dr. Lallosevits János, dr. Bugarszky Szilárd, Obuskov Tósa, Sigyanszky Cveta.

Az első szobor.

Zombor, január 10.

(T. Z.) Városunknak az elmúlt héten meg volt a maga művészi eseménye. F. hó 4 én döntött ugyanis a Schweidel szobor-bizottság a szobor ügyében.

A szobor kivitelével Mátray Györgyöt, a fővárosi művészgárda egyik nevesebb tagját bizta meg a bizottság. A dolog nagyon gyorsan ment, úgy hogy alig volt időnk azzal érdemlegesen foglalkozni. Alig egy esztendő előtt hozajtották ki a gyűjtőleveket s ma már meg van kötve a szerződés azzal a szobrászzal, aki egyedül jelentkezett pályamunkájával a szobor elkészítésére.

Most már befejezett ténnyel állunk szemben, mindazonáltal, ha talán elkésve is, néhány megjegyzést akarunk fűzni az egész ügyhöz, figyelmébe ajánlva azoknak, akiket illet.

Szerintünk s bátran állíthatjuk, hogy nagyon sokaknak nézete és meggyőződése szerint a döntés kissé elhamarkodott volt. E hamarkodott pedig azért, mert minden kényszerítő körülmény nélkül, mellőzve a nyilvános pályázatot, a szobor-bizottság megbizta lázas sietséggel az első jelentkezőt a szobor elkészítésével. Érheterlen előttünk, hogy miért sietett a bizottság annyira? Az egész esemény a gyorsvonal sebességével köszönött be, úgy hogy a közönségnek ideje sem maradt kissé mélyebben foglalkozni az ügygyel. Pedig már csak természetes dolog az, hogy a szobor kérdéséhez nemcsak a tervező bizottságnak, hanem a város egész közönségének van némi hozzászólása.

Igaz, hogy a pályamunka ki volt állítva, de oly módon, hogy a közönségnek alig volt tudomása arról.

Miért kellett azt a gymnázium tornacsarnokába, e kevésbé ismert helyre állítani, holott a városbáza nagyteremben, ahol tudvalevőleg a lyceumi előadások folynak, előnyösebben állott volna az a közönség szemébe. A megvilágítás is van oly intenzív, mint a tornacsarnokban.

Persze a közönség nem igen érdeklődött ily körülmények között a kiállított vázlatlalt. Ezt a bizottság már csak a döntő ülésen konstataálta és a helyett, hogy intézkedett volna, miszerint a vázlat még legalább egy hétig közszemlére ki legyen téve, döntött az ügyben és elfogadta kivitelre az egyedüli pályamunkát. A döntő ülésen alig jelent meg a bizottság negyedik része, amiből arra lehet következtetnünk, miszerint maga a bizottság sem volt elkészülve az ügy ilyen gyors lebonyolítására.

Az ülésen megörökítésre méltó, a hazafias lelkesedéstől csak úgy sziporkázó szónoklatok hangzottak el. A szónokok nagy része elragadtatva dicsőítette Mátray vázlatát, tárgyilagosan azonban mindössze két három ember szólott a szönyegen fekvő kérdéshez. A kivittet megszavazták és talán egy tervező művész sem dicsekedhet oly könnyű diadallal, mint Mátray. Jött és győzött!

Azok azonban, akik ismerik a művészekkel szemben gyakorolt szigorú kritikát, akik tisztában vannak azzal, hogy mit kell követelni ma a művésztől, azok nagyon kevesek voltak találtak e diadalt. És igazuk van. Essék bár rosszul sok embernek, mi, akik a szoborügyet nemcsak a hazafias eszme megtestesítésének, de elsősorban is művészi érdeknek tekintjük, meg kell hogy mondjuk: miszerint egy cseppet sem vagyunk megelé-

gedve sem a pályatervvel, legkevésbé pedig a bizottság döntésével!

Bizonysítani is fogjuk, hogy miért nem! Elsősorban is nem tartjuk semmivel megokoltuak, miért sietett a bizottság a szobor megrendelésével? Miért kell nekünk már októberben leleplezni a szobrot, holott más helyeken három-negy esztendőig is eltart a gyűjtés. Talán a paradé kedvéért, hogy minél hamarább halljuk azokat a szónoklatokat? Avagy a világ vege közeledik és az siettetni a szobor felállítását? Nem tudjuk a helyes okot elképzelni s csak azt a szomorú tényt vagyunk kénytelenek konstataálni, hogy az egész intézkedés a magyar művészek rovására történt. Ismét mellőzve lettek a művészek, Zomborban pedig egy oly szobor fog állani, amely szaporítani fogja a kötes értékű alkotásoknak ez országban amugy is hosszú sorozatát.

Azt mondották egyesek nem volt pénz a pályaművek díjazására. Ezt az érvet nem lehet elfogadni, mert megcáfolja azt a sietés. Adomány még mindig érkezik; ha nem is bőven, de még mindig elég tisztes számmal. Meg a vármegye sem adakozott sem mint erkölcsi testület, sem az egyes községek. És erre még lehet számítani.

Ha a szobor-bizottság két-három év múlva érvelt volna olyképen mint most, úgy elismerték volna az igazát, de így nem.

Attérve már most magára az elfogadott vázlatra mindenképp is ki kell jelentenünk, hogy azt két szempontból nem tartjuk a kivitelre megfelelőnek. Elsősorban művészi szempontból, másodsor az eszme szempontjából. Minden sovínizmust, minden pillanatnyi lelkesedést félretéve, művészi szempontból csakis a kritika éles szemlivelégén keresztül szemléltük a kiállított tervezetet, úgy hogy véleményünk sem a tervező művész, sem pedig más egyéb befolyás alatt nem állott. A szoborterv megbirálásánál beuntuk az az elv vezérelt, hogy abban elsősorban is a művészi értéket kell megbecsülnünk. Mi tehát nem elégedhetünk meg az egész kompozíció által gyakorolt általános hatással, hanem hogy itéletünk helyes legyen, mérlegelünk kellett a kompozíció minden legcsekélyebb részletét is. Ez nem vaskalaposág, hanem a minden műtárgy megítéléséhez szükséges alaposág. A műtárgy megítélésénél eltekintettük a tervezők lelkesedésétől, mert szerintünk e lelkesedés munkája csak addig tarthat, amíg azt az alkotó művész át nem vette tőlük, hogy inspirációt merítsen művének keresztülviteléhez. A tervezők mintegy kölesön adták a művészek lelkesedését a munka tartamára, hogy annak végeztével gyönyörteljes szemekkel tekinthessenek az immár maradandóvá vált szent eszményükre.

És e pillanatban csak egy cél lebeghetett a művész előtt: egybeforrai a tervezők lelkiületével és megértve őket, kőbe rögzíteni azok gondolatát örök időkre.

Mátray — amint azt a kiállított vázlat mutatta — sajna nem értette meg az eszmét. Mi a dicső emlékü vértanu alakját akartuk érbe öntve látni, hogy tekintetéből lelkesedést merítsünk a napok minden pillanatában.

Schweidel József dicső személyét azonban hiába keressük a piadesztalon. Áll ott egyenruhában valaki, de az nem a nagy idők martirja. Nincsen azon az alakon egy szemernyi rész, mely azt a hatást gyakorolná, amelyet gyakorolnia kellene. Az az agyagbáb nem a művészeknek a hazafias lel-

kesedés lázában teremtet vértanuja csak egy tanulmány, amelynek egyedüli tökélye az, hogy az egyenruha problémája tökéletesen van megoldva rajta.

A vázlat első bibája és mondhatni elemi bibája elsősorban is az, hogy nem felel meg az anatómiai követelményeknek. Nem kell ahhoz műértőnek lenni, hogy nyomban felne tűnjön az egyes testrészek aránytalansága. A karok aránytalanságát a lábakhoz, ugyancsak a lábak egymáshoz viszonyítva. A két areprofil bibás képet mutat en fassze. Nem ad összehangzó egészet. A testállás merev és erőltetett. Az arc kifejezéstelen, nem mutat mást, mint egy messze, a végtelenbe pillantó tekintetet. A piadesztál is sok tekintetben mutat architektikus hibákat. Az alakot hordó tömb oly egyszerű és nehéz, úgy hogy tömegének hatásával tönkre teszi a vonalak hatását. Azonkívül stílja nincs és ezzel azt a benyomást gyakorolja, mintha befejezetlen volna. A négy kiszögélésen alkalmazott tompa trypos meg eppenéséggel nem egyezik meg a többi résszel és különösen nem a dekadens izlésben stilizált felirattal. Ezek az általánosán vázolt hibák egy kezdő szobrásznál is mérvadóak, hát még egy Matraynál, kinek birneve folytan kétszeresen kell hogy számítanak.

Most nézzük a vázlatot az eszmekivitel szempontjából. Kinek az alakját akartuk mi megörökíteni? A vértanút. Nem Schweidel József m. kir. tábornokét, hanem a féliszenéét, aki halálával a Golgotba töviskoszoruját fűzte homlokára. Ez a kettő pedig nagyban különbözik egymástól. Schweidel József mint tábornok csakis taktikai szempontokból ítélhető meg. Vagy kitűnt a többi társai közül harcászati zsenije által és vezette seregét diadalról diadalra, vagy egyszerűen csak kötelességét teljesítve, közösen működött a többiekkel a szent ügyért. Tegyük felre minden enthusiasmust és mondjuk ki, mi szerint Schweidel József, a tábornok mögötte áll Schweidel Józsefnek, a dicső vértanúnak. A harcmezőn jó katona volt, de nem volt katonai zseni. Nem volt Bem, sem Görgei, sem Klapka. Tábornok volt, aki kitűnően betöltötte a neki kiutalt szerepkört, mely leginkább a katonai adminisztráció körül forgott.

Milyen másformán áll előttünk Schweidel József, a vértanu. Abban a pillanatban, midőn a vadászok rászegeznek haláltokádó fegyverüket és ő büszkén kitérve mellét, várja a megváltó halált, midőn tekintete az üdvözülés szent delliriumától ragyog, abban a pillanatban eltűnt a generális, abban a pillanatban Schweidel József az eszme Geniusza. Azon az arcon nincsen a kötelességteljesítés rideg vonása, hanem a meggyőződés, az eszmeimádát szent heve. Szinte látjuk, midőn végvonaglása közben feje körül fonódik az egek jutalma, a vértanuk koronája: a tündöklő aureola. Az aradi vesztőhelyen nem a katona esik el, hanem a hazafi, aki — mert látja, hogy a stratégia már nem hozhat üdvöt, a hazaszeretet szent rajongásával követi az ideált a vérpadra. Előtte nincsen már esély, csak a mindennek feláldozása az eszméért.

Ezt az alakot akarjuk mi megörökíteni látni, nem pedig a másikat, Matray Schweidel Józsefje azonban az első. Egy szabályszerűen öltözött tábornok, aki egybefonva karjait a mellén, lehet hogy az adjutánsának mulasztásait korholja, lehet hogy valami taktikai problémán töri fejét?

Igaz, hogy az első nehéz probléma, de hát éppen abban rejlik valakinek művészi volta, hogy megtudja oldani azt. Mi a vértanút tiszteljük városunk nagy szülöttében, Matray a generálist akarja tiszteltetni velünk. Ezt a szándékát azonban nem irhatjuk nehi alá.

Hogy miként kellett volna neki a feladatot megoldania, — édes Istenem, azt megmondani nem a mi kötelességünk. Ha Matray magyar ember, úgy éreznie kell. Ha egy alakban nem bírta volna kifejezni az eszmét, úgy simbolizálhatott volna egy vagy két alak által. Hiszen ott van erre példa a budai díszterén álló Szabadság szobor! Használhatott volna a piadesztálról felemelkedő alakot, vagy alkalmazhatott volna plaqueteket stb. stb. Szóval volt eszköz elég a kezében, hogy helyesen fejtsse meg a problémát. A legművészebb persze az lett volna, ha egy alakban fejezi ki az egész dicsőséges tragédiát. De hát ez nem történt meg. Októberben meg lesz a szobor, amiben azonban nem lesz nagy gyönyörűségünk. Több célja lenne igazán a tervezett helyre felállítani azt a rég ígért időjelző oszlopot, mint az elfogadott emlékművet.

Ez a mi megjegyzésünk volt a szoborügyéhez. Lehet, hogy sokan nem adnak igazat nekünk, mindazonáltal elhárítottuk róltunk a felelőséget, ha a jövőben valaki nem az elismerés hangján fog nyilatkozni Zombor város első szobráról.

A korcsolyázó egyesület közgyűlése.

Zombor, 1904. január 11.

Vasárnap tartotta városunknak e tevékeny egyesülete 23. évi rendes közgyűlését a magyar olvasókör helyiségében. A nagy számban egybegyűlt tagok jelenlétében a közgyűlés mindvégig a legjobb hangulatban folyt le, ami előnyös képet mutatott annak a közös akarattal folyt üdvös munkálkodásnak, amelyet az egyesület az elmúlt évben folytatott. A közgyűlésen elhangzott jelentésekből ítélve, a mult esztendő gazdag számát mutatja egy az erkölcsi, valamint az anyagi sikereknek. A városban létező összes egyletek közül éppen ezen egyesület járt elől jó példával, hogy a közönségnek minden kínálkozó alkalommal nemes és élvezetes szórakozásokat szerezzen.

A tulajdonképeni feladat — a korcsolyázás sportjának fejlesztése mellett — sok más irányban is előnyösen működött. A testedző sportok közül hatalmasan fellendítette a tennisz sportot és bőkezűen gondoskodott a pályák tökéletesítéséről és felszereléséről. E szép sport mindinkább terjed városunkban, ami egyedül ez agilis egyesületnek érdeme. Művészeti téren szintén szép eredményt ért el a mult évben lefolyt kitűnően sikerült műkedvelői előadás által. Minden bizelgés nélkül legyen mondva, az a műkedvelői előadás oly magas nívón állott, hogy örökre emlékezetes marad közönségünk körében.

Az elmúlt esztendő sikerein felbuzdulva, az egyesület sok kedves dolgot vett fel az idei programjába is. Így a többi között tervbe van véve a korcsolyapálya felhasználása nyáron át a csolnakázás számára. Az egyesület a tó átalakításával a csolnakázó sportot is meg akarja honosítani városunkban, mely különösen az amugy is hatalmas vasárnap délutánokon fog kellemes időtöltést képezni. A tennisz téren nagyszabású versenyek vannak tervbe véve. Lesz azonkívül velencei

tűnőpély a tavon és még sok mindenféle, úgy hogy bizvást remélhetjük a legjobbat és legszebbet az idén is. És hogy az egyesület a mult évben oly dicséretes eredményeket tudott elérni, az elsősorban is az élén álló népszerű elnöknek, apatini Fernbach Károly nagybirtokosnak, másodsorban a vele karöltve buzgólkodó tisztikarnak az érdeme.

A közkedvelt elnök még sok sok kellemes órát készült szerezni a közönségnek, illő tehát hogy a közönség is támogassa az egyesületet. Óhajtható volna, hogy a tagoknak száma megkétszereződnék, hogy az egyesület valóban megfelelhessen nagyszabású terveinek.

Már most a közgyűlésről magáról szólva, röviden jegyezzük annak lefolyását.

A gyűlést 11 órakor nyitotta meg Fernbach Károly, az egyesület elnöke és felhívta a titkár az egyesület tavalyi működéséről szóló jelentésének felolvasására. Falcione Árpád titkárnak távollétében Kouyovits György pénztáros olvasta fel egy a titkári, valamint utóbb a pénztárnoki jelentését. Mindkét jelentés élénk helyesléssel lett tudomásul véve.

A pénztári jelentés felolvasása után a számadások felülvizsgálatára kiküldettek: Birvalszy György és Csavosy Lajos egyleti tagok. Az elnök ezután bejelentette, hogy Falcione Árpád dr. megköszönve a beleje helyezett bizalmat, lemond a viselt titkári állásáról nagymérvű elfoglaltsága miatt. A közgyűlés ezt sajnálatlalt vette tudomásul és kimondotta, hogy Falcione Árpád dr. nak buzgó fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Pribil Ernő erre azon indítványt terjesztett elő, miszerint a korcsolya tó rendeztessék be csolnakázás céljára. A közgyűlés elfogadta az indítványát, két csolnak beszerzésére megszavazott 120 koronát és megbizta Csavosy Lajos igazgatót, hogy jelentéstétel mellett tanulmányozza a kérdést. Ezek után a tisztikar lemondott az elnökkel egyetemben, mire Pribil Ernő korelnöklete alatt megtörtént a tisztujtítás és pedig a következőképen:

Elnök Fernbach Károly, alelnök Birvalszy György dr., titkár Késmárky Béla dr., igazgató Csavosy Lajos, jegyző dr. Moldován Lajos, ügyész dr. Gaál István, orvos dr. Duchon János. Választmányi tagok: dr. Alföldy Árpád, dr. Balogh Ernő, dr. Falcione Árpád, Fernbach Bálint, Lederer Pál, Prokópy Imre, Roheim Zsiga, ifj. Szemző István, Tarczay Dezső.

Tiszteletbeli elnöké Koczkar Zsigmond kir. közjegyző lett ismét megválasztva, akit egy küldöttség értesített erről.

A hölgyválasztmányba a következő urleányok lettek beválasztva: Alföldy Flóra, Drakulits Ivánka, Falcione Irénke, Kirchner Madlain, Koczkar Alice, Lallosevits Ivánka, Michelsz Margit, Szakáll Margit, Vojnits Örszike, Predragovits Stanci, Sudár Eta, Csibás Örszike, Raab Jocika, Karl Ilonka, Baumann Mariska, Fleckenstein Mariska, Jovánovits Matild, Náray Bözsike, Szondy Bella, Popovits Mila, Popovits Olga, Ergh Sárika, Diener Elza, Ribiczey Anti, Donoslovits Erie, Grün Juliska, Gebring Lenke, Krónits Mici.

T. Z.

Kriminális szenzációk.

Néhány nap óta két borzalmas gyilkosság tartja izgalomban az ország közönségét. A kriminális szenzációknak megvan az a szokása, hogyha egyszer fellepnek, sürren követik egymást. A bűnügyi statisztika igen különös dolgokat tudott erről beszélni. Beigazoltak tekinthető például, hogy abban az időben, mikor a legtöbb halálos bűntetést hajtották végre, nyomban utána aranytalannal több olyan bűncselekmény merült, mely halállal volt büntetendő.

Mintha a hivatalos gyilkosság nem hivatalos gyilkosságok hajlamokat váltott volna ki az emberekből. VIII. Henrik idejében, mondja a bűnügyi statisztika, huszonegyezer embert akasztottak fel tolvajlásért. S hozzá, hogy soha Angliában annyi tolvaj nem volt, mint VIII. Henrik idejében.

De az a két gyilkosság, a nagykikindai és a rétsági, mintha típusá akarna fejlődni. A rétsági országúton, mely alig harminc kilométernyire esik a fővárostól, rövid időközben ismételtén kiraboltak a postát. Szakszerűtlen azon a módon, ahogy az első, vagyis megölték a postakocsist.

A kocsisok kellően figyelmeztették az illetékes hatóságot, hogy ez igen veszedelmes pont a postakocsira és a postai szállítmányra nézve. A hatóság meg is szivlelte a figyelmeztetést s fegyveres kíséretet rendelt a postakocsis mellé. Ez volt a legkevesebb, amit tehetett. S ezt meg is tette, de csak rövid ideig. Aztán mellőzte a fegyveres kíséretet. Fájdalom, a postarabok nem mellőzték a gyilkosságot. Mintha csak figyelmeztetni akarták volna az illetékes hatóságot, hogy ilyen dolgokban nem szabad lazaságot, mulasztást tannítani.

Biztosra vehetjük különben, hogy ezennél egy ideig a rétsági postakocsis mellé megint rendelnek fegyveres kíséretet — egy darabig. Mert a hivatalos lelkiismeret is szeret megnyugodni, ha olesón és kényelmesen teheti.

A nagykikindai véres eset is, mintha reprimand lenne. A Nyuly Mihály esetének reprimandja. Budán is, Kikindán is a vagyonától jogtalanul, de törvényes formák között megfosztott elkeseredett ember stíltotta a nyertes félre a revolvért. Ugyazok a motivumok s ugyanazok az eszközök s ugyanaz az eredmény. Horváth ügyvéd épp úgy terült el holtan a saját irodájában, mint Eremités képviselő és takarékpénztári igazgató a nagykikindai piacon.

A lefolytatott polgári perekben a véres áldozatok voltak a nyertesek s ıme, a végzet mégis velték fizetési meg — és pedig a legrettenetesebb alakban — a perköltségeket.

Kétségtelen, hogy ezekben a polgári perekben végzetes hibák történtek. Perrend szerint fosztottak meg embereket vagyonuktól. A kifosztottak aztán bűnügyi utra terelték az eljárást. Felállították a lepuftantási elméletet. Veszedelmes és kellemetlen elmélet. S mégis, mit tapasztalunk?

Ujhelyit és Eremitset lelőtték a polgári perveztesek s a közönség közömbösen fogadta a felháborító, véres tettet. Vagyis csak véresnek és nem felháborítóknak találta.

Sőt, mint tudjuk, tovább ment a közönség, vagyis a közönség sorából alakult esküdtszék. Egy teljesen hasonló esetben a tettet, Nyuly Mihályt, felmentette a vád és következményei alól. Mintha csak azt akarta volna igazolni, hogy az egyéni bosszúnak, a

maffiának, bizonyos körülmények között jogosultsága van.

Most is — s ez a legjellemzőbb, — alig törődnek a nagykikindai gyilkosság sorsával. A törvény szerint, miután előre megfontolt gyilkosságról van szó, halálbüntetés vár rájuk. A judikatúra gyakorlat szerint — ha a Nyuly esetet tekintjük — az esküdtszék fel is mentheti őket.

Szabad-e a büntető igazságszolgáltatásban ilyen ingadozások mutatkozni a büntetési esélyekben? Jogállamban bizonyára nem.

O t, a jogállamban legalább nagyjából mindekinek tisztában kell lenni, hogy milyen büntetés vár rá, ha a revolver ravaszát megnyomja.

A lepuftantási elméletet en bloc talán mégsem szabad elfogadnunk.

H i r e k.

Főispánunk és az óbecsei izr. nőegylet. Az óbecsei izr. nőegylet vasárnap ünnepelte fennállásának 25 éves évfordulóját. Az évforduló napján nagyszabású ünnepélyt tartott az egyesület és arra egy szíves levelemben meghívta Latinovits Pál főispánt is. A főispán hivatali elfoglaltsága miatt azonban nem jelenhetett meg az ünnepélyen és a következő levelemben mentette ki magát:

Az óbecsei izraelita nőegylet tekintetes Elnökségének

Obecsen.

Mélyen tisztelt Elnökség! Az óbecsei izraelita nőegylet e hónap 10-én ünnepi fennállásának 25 éves évfordulóját. A jubileumi ünnepélyt rendező bizottság szíves volt engem is meghívni a magasztos szép ünnepélyre. Amidőn a megtisztelő, kedves meghívásért őszinte köszönetet mondok, egyúttal a legmélyebb sajnálatomat fejezem ki a főúrt, hogy nagymérvű hivatalos elfoglaltságom és halaszthatatlan egyéb teendőim miatt az ünnepélyen meg nem jelenhetek.

Ha azonban tényleg nem is veszek részt az ünnepélyen, azért lelkileg mégis együtt ünnepelök a mélyen tisztelt egyesülettel és Obecse nagyközönség lakosságával. Az egyesület jubileumi ünnepélye ugyanis ünnep egyúttal minden erő szív embernek, mert aki nek a lelkét áthatja az emberszeretet nemes érzése, akinek szívet betölti a könyörületesség isteni erénye, az egyúttal érzi a bolnap napon önnel, amidőn a mélyen tisztelt egyesület a humanizmus szolgálatában sikeresen elöltött 25 évi működés eredményeit dokumentálta. Ezen és ember előtt, hogy a 25 éves múlt eredményeiből erőt merítve, még nagyobb buzgósággal lásson hozzá az ember-szeretet jegyében kifejtendő további munkálkodásához.

A mélyen tisztelt egyesülettel való együttérzés kifejezéséeképp engedjék meg, hogy a multban kifejtett sikeres működéshez őszinte szívből gratuláljak s magam is önnel egyúttal a legteljesebb elismeréssel adozzam özvegy Gutbaum Fülöpnek és dr. Mikó Ignácnek önnel kiváló érdemeinek. E két magasztosan érző önnel nemes példája volt az egyesület sikereinek és aldasos működésének erőforrása. Az egyesületnek a jubileumi ünnepély által dokumentált sikeres működése az ő buzgóságoknak, nemes érzetüknek és paratlan emberszeretettüknek legszebb jutalma.

Az együttérzés további kifejezéséeképp pedig arra kérem a Mindenek Hatalmas Urát, hogy a mélyen tisztelt Egyesületet az ő humanus működésében a legteljesebb áldásával és kegyelmével árasssa el.

Fogadják őszinte tiszteletem és kiváló nagyrabecsülésem kifejezését.

Zomborban, 1904. évi január hó 9-én.

Latinovits Pál, főispán.

Főispánunk levelére az egyesület a következőkben válaszolt:

Méltóságos Latinovits Pál főispán úrnak Zomborban.

Az óbecsei izraelita nőegylet jubileumi díszgyűlése lelkesedéssel hozott egyhangu határozata alapján Méltóságodnak magasztos tartalmu és fenkölt szellemű megemlékezésért legmelegebb köszönetet és soha el nem muló halaját tolmácsolja. A kitüntető elismerés és nemes szívből eredő buzdítás a nőegyletet az emberi szeretet sugalata jótékony-sági működésében behatóan támogatni fogja és ez lesz nobilis megemlékezésre a méltó felelet. — Az óbecsei izraelita nőegylet.

Alapító tag. Borsódi és kalmári Latinovits Frigyes nagybirtokos, a vármegyei muzeum és kulturpalota építésére alakult egyesületbe 1000 koronával alapító tagul belépett. Ezen nemes elhatározásáról Latinovits Pál főispánt, az egyesület védnökét levelemben értesítette, melyben a következőket írja: „Ami Bács Bodrog vármegyei muzeum és köznevelődési palota előkészítő bizottság prospektusát illeti én is szándékozom annak létrejöttéhez hozzájárulni, mert az efféle köznevelődési irányzatok hathatós emeltyük a nép nevelésére, amire bizony Isten nagy szíveskedése van. Így tehát kész vagyok az 1000 koronás alapítók sorába lépni.“ Bács ak a vármegyei vagyonos osztály követné Latinovits Frigyes példáját, mert akkor a kulturpalota eszmeje gyorsított léptekkel haladhatna előre.

Kinevezés. A cs. és kir. hadügyi miniszterium Ribiczey Béla cs. és kir. tart. hadapród őrmestert tiszthelyettesé nevezte ki. Egyidejűleg a lugosi 8. honvédegyalozredhez próbaszolgálatra osztott be.

Esti tanfolyamok a lyceumban. Mint az elmúlt esztendőben, hasonlóképpen ez idén is lesznek ingyenes esti tanfolyamok a szabad lyceum egyesület kebelében. A tavalyi kurzusok nagy látogatottságnak örvendettek, ami reményt nyújt arra nézve, hogy az idén meg fog duplázódni a hallgatók száma. A lyceumi esti tanfolyamok szerdán és pénteken fognak megtartatni, mindenkor esti 8 órai kezdettel a felső kereskedelmi iskola helyiségeiben. A előadások, mint már mondottuk, teljesen ingyenesek és férfiaknak, valamint a nőknek egyaránt élnak. Az első kurzus „A kereskedelmi ismeretek kiegészítése“ címen folyó hó 15-én este 8 órakor kezdődik, ugyanekkor lehet a tanfolyamokra beiratkozni. E kurzus két részből fog állani; 1. A kereskedelmi adminisztráció (keresked. levelezés, irodai munkálatok, stb.) összesen 25 óra. 2. Gyakorlati kereskedelmi könyvvitel 25 óra. A tanfolyamot Novákovits Izidor, a felső kereskedelmi iskola jeles tanára vezeti.

Jurista bál. Városunk juristái a rendezendő bál megbeszélése végett folyó hó 10-én értekezletet tartottak, amely alkalmal a bál védnökéül óriási lelkesedéssel Latinovits Pál főispánt választották meg, elnök Pribil Ernő lett. Ezután egy szűkebb körű végrehajtó bizottságot választottak, melynek tagjai lettek: Latinovits Pál, Pribil Ernő, dr. Pataj Sándor, Léderer Pál, dr. Szantó Ferenc, Tarczay Dező, Fodor Mihály, dr. Birválszky György, dr. Késmárky József, dr. Késmárky Béla, ifj. dr. Karácson Gyu'a, Kovács Gyula, Oulicsnyi Lajos, Maximovits Miklós, dr. Agyich János, dr. Falcione Árpád, Falcione László, dr. Vujits Sándor, dr. Alföldy Árpád, dr. Bikár Vojin, Bunyi Gyula, dr. Bruck Jenő, dr. Moldován Lajos, dr. Fratriesevits Aszt Vince, dr. Kueifel István, Ugray László, dr. Gal Rezső, Lallossevits György, Pavlovits Fedor, dr. Pásziczky Jenő, Bugarszky Neud. A végrehajtó bizottság első értekezletét folyó hó 13-án d. e. 12 órakor tartja a magyar olvasókör helyiségeiben. Felkéretnek ezután is a végrehajtó bizottság tagjai, hogy az értekezleten minél számosabban megjelenjenek.

Egy magyar Jezsuita kitüntetés. Rtkai kitüntetés érte a kalocsai Jezsuitársasági kollégium egyik kiválóan érdemes tagját Fényi Gyulát, a Haynald observatórium tudós buvárát Montevideonak egyik tudományos társaságától, az Instituto Internationaltól, mely a nagytudomány magyar szerzetest egyhangulag levelező tagjává választotta meg.

A zombori szerb jótékony nőegylet karácsony esteje. Zomborban száznál több borvat, dalmatországi illetőségtől kereskedő és iparostanone van a helybeli kereskedőknél és iparosoknál. Többnyire szegény szülők gyermekei ezek, kiket a megélhetés kényszere vetett ide Zomborba és akikből egykor majd jóra való és munkás, a társadalom hasznos tagjai lesznek. A római kath. vagy más nem gör. kel. vallású kereskedőknél és iparosoknál alkalmazásban levő tanoncokat a zombori szerb jótékony nőegylet f. évi január hó 6 an, mint a szerbek karácsony ünnepeinek előestéjén maga köré gyűjtötte, elvezette őket aznap a délutáni istentiszteletra, aztán pedig a közös karácsonyi vacsorához ültette, hogy a szülői otthonuktól távollevő ezen gyermekek se érezzék a keresztény nagy ünnepeken az általános örömet és szeretet hiányát. Megható jelenet volt nézni a szerb nőegylet tagjait, mint szolgálják fel maguk igazi keresztény anyák módjára ezeket a családjuk kedves körétől távollevő gyermekeket a felebaráti szeretet nagy ünnepeinek előestéjén, miként ereszkednek beszédbe veük és mint igyekeznek ezeket a gyermekekre nézve a karácsony előestéjét kellemessé tenni. És csakugyan a karácsonyi vacsorában résztvevő tanoncoknak örömdomokban uszó szemeiből a boldogság és igaz bala érzete sugárzott ki. Vagy 60 tanoncot vendégszerelt meg a nőegylet és ezek mind a bala igaz érzetével fognak visszagondolni erre az estére. Vukicsévits Katinkát, mint a nőegylet buzgó elnökét illeti meg e tekintetben az érdem oroszlánrésze, aki minden alkalmat fel tud használni, hogy a nőegylet emberbaráti hivatásának minél inkább megfeleljen.

Nőegyleti bal. A zombori jótékony magyar nőegylet 1904. évi február hó 1-én a Vadászútról szálló emeleti termében saját pénzarára javára fejjelmez estélyt rendez. Az estély kezdete 9 órakor Személyjegy 2 kor. Karzatjegy 3 kor. Személyjegyek a pénzárnál, karzatjegyek id. Mihályi Janosné egyleti elnökönél válthatók. A meghívók a napokban fognak szerkírdetni; azon esetre azonban, ha valaki, ki meghívóra igényt tart, azt akár elnevezésből, akár postai tévedésből meg nem kapva, felkeri az illetőt a rendezőség, hogy a meghívó megküldése iránt dr. Molnár Lajos egyleti titkárhoz fordulni sziveskedjék.

Műkedvelők előadása. A zombori szerb jótékony nőegylet 1904. évi január hó 16 an a helybeli mindketemű szerb ifjuság tagjainak szives közreműködése mellett saját pénzarára javára a városi színházban táncvígalmossal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Helyarák: Proscenium páholy 10 kor. A többi páholy 8 kor. I. rendű ülőhely 2 kor. II. rendű ülőhely 1 kor. 40 fil. III. rendű ülőhely 1 kor. Karzati ülőhely 60 fil. Karzati állóhely 40 fil. A jegyek Karakásevits Mihály könyvkereskedésében válthatók. Felhívások köszönettel fogadjatnak. Személyre szóló meghívók nem bocsátatnak ki. Kezdeté este pont 7 és fel órakor. — Az érdekes műsort lapunk jövő számában hozzuk.

Rakóczy ünnepély. A bezdáni olvasóköri dalárda hazafias kegyelettel és lelkesedéssel ünnepli meg a dicső szabadságvezér II. Rakóczy Ferenc áldott emlékét. Az ünnepély folyó évi január hó 16 an a Frankfele szállóban lesz megtartva. A gondosan összeállított műsor szebbnél szebb számokat foglal magában. Előadás után tánc. A zenét a zombori első zenekar fogja szolgáltatni.

Alispáni rendelet. A nép ifjusága körében oly gyakori verekedéseknek és bicskázásoknak a tapasztalat szerint jobbra a vasárnapi bálózások és rendszeres mulatságok szolgálnak alkalmul. Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán ezt akarja most elhárítani, hogy elejét vehesse a fiatalság rakoncátlanágának, mely többnyire szilaj vérengzésre szokott fajulni. Szigorú rendeletet adott ki a fősolgabirának és községi előljáróságoknak, hogy minél ritkábban adjanak engedélyt táncmulatságok tartására. Az alispáni rendeletet a nép minden igaz barátja örömmel fogadta.

Halalozás Stefanovics Vladán ófuttaki gör. kel. szerb tanító, a futtaki tautestület egyik kiváló derek tagja folyó hó 7 én életének 51. és buzgó működésének 32 évében Ófuttakon elhunyt. Temetése folyó hó 8 an délután ment végbe nagyszámú közönség részvetele mellett.

Közép Bácska. Ily címen Szivácson egy a széprodatom, kereskedelem, ipar és mezőgazdaság érdekeit előmozdító hetilap jelent meg. Felelős szerkesztője Kovacsfy Antal, kiadója Sonnenfeld Ármán.

A csillagokról. A mi gyöngye ember fantáziáknak soha sem fog megadatni, hogy tisztázzák a keletkezéséről a mérhetetlen távolságokról, melyekben az univerzum hatalmas teste, a csillagok és bolygók milliói egymástól keringenek. Mely araszszal mérhető távolságok a ter messzeségeihez képest azok, melyekkel a mi szűkebb világunkban a nap-éjszakerben találkozunk. De még ezek elképzelésével sem tudunk megbirkózni, mert hol van az az ember, aki fogalmat tudna alkotni magának például arról a 150 millió km. ról, mely a Földtől a Napot elválasztja, vagy amaz 1413 millió km. ról, mely a Föld és Szaturnusz között ásit. Ha a világegyetemnek ez aránylag kis távolságával szemben is esődot mond elképzelő tehetőségünk, mennyivel tehetetlenebbnek érezhetjük magunkat, ha az állócsillagoknak egymástól való távolságára gondolunk. A legközelebbi csillag a Centaurusz, mely a földtől 5511 billió mérföld távolságra van, azaz oly messze, hogy az új zassen marienfeldi vasútnak is vagy harminc millió évre volna szükség, hogy a maga 200 kilométeres óránkénti sebességével ezt az utat befussa. — Még messzebb van tőlünk a Szíriusz, melynek távolsága 212 billió mérföld. Derekas ut, ha meggondoljuk, hogy a röpke fényugarnak, mely egyetlen másodperc alatt tízszer futja be a föld kerületét, majd 17 esztendőre van szüksége, míg erről a csillagról hozzánk leér! A világegyetemben páros egitestek, az úgynevezett kettős csillagok is rojok pályájukat. Ezek közt is jókora távolságok vannak, de mi mostanáig mégis egynek láttuk őket többé-kevésbé műszereinkkel. A procyon két tagját 2573 millió klm. választja el, a Szíriuszét 3139 millió, a sarkcsillag ikertestvéreit pedig miliárd kilométer — Ha az ember ezekre a számokra gondol, be kell látnia, hogy képzeletünk bármily merészen csapongna is, örökre a végtelenség előcsarnokában marad, merl a térnek kezdődése és vége sehol sincs.

A tüdővész gyógyítása a természetes gyógymód szerint 26 képpel illusztrálva írta Petrovics László, az első magyar „Természetes gyógyintezet“ igazgatója. Ara hármentes küldéssel 3 korona. Megrendelhető a közbányai korona takarékpénztárnál Budapesten, X ker. Jászberényi ut 3 sz. alatt. A tüdővész az ember legveszedelmesebb ellensége. A legtöbb halálozást ez a gyilkoló betegség okozza. A múlt évben több mint hatvan ezer ember halt meg Magyarországon tüdővészhöz. A gyógyszeres gyógy mód ezen betegséggel szemben hatástalannak bizonyult, elleben a természetes gyógymód segítségével kitűnő sikereket érnek el a tüdővész gyógyítása körül. Külföldön már régibb idő óta, nálunk pedig újabb nagy mozgalom indult meg a tüdővész leküzdése végett. E célból olyan sanatóriumokat igyekeznek létesíteni, amelyekben a beteget a természetes gyógymód szerint kezelik. Eddig azonban csak egy ily sanatóriumunk van, amelybe évente legfeljebb 200 beteget képesek csak felvenni; a tüdőbetegek száma pedig országunkban állandóan szazezrekre, sőt a legnagyobb közlés szerint fel millióra rug, nyilvánvaló tehát, hogy ha nem egy, de ha ötven sanatóriumunk lesz, a szükségletet még ennyi sem lesz képes kielégíteni. A baj óriási arányával szemben úgy lehet csak kielégítő módon védekezni, ha az emberiség általán fel lesz világoztatva arról, hogy a tüdővéstől miként óvakodjunk és hogy ha a baj fel lépett, az miként gyógyítható meg, nemcsak a sanatóriumban, hanem odabáza is. A fenti könyv ezt tárgyalja, bárki által könnyen megérthető világoztatás; óriási szolgálatot

van tehát hivatta tenni az emberiségnek. Igen kívánatos, hogy ez az igazán hasznos, jó könyv, a közönség között igen elterjedjen. Különösen azok, akiknek teste lesoványodott és legyengült, akiknek melle szűk és lapos, kulcsontjuk pedig kiáll, — továbbá, akik már tüdő és mellhártyagyulladásban szenvedtek, nemkülönben, akiknek atya vagy anyja tüdővészhöz halt el, akik tehát attól tarthatnak, hogy a baj rájuk is átöröklődött; mindazok igen jól teszik, ha ezen könyvet megszerzik és figyelmesen elolvasásuk, mert ebben a legkiválóbb egészségi tanácsokat kapják, amelyeket ha követnek, megszabadulnak a tüdővészhöz leendő elpusztulástól.

Farsang.

A hódási tisztviselő otthon álarcos balját folyó hó 9-én, szombaton tartották meg. Meg most mondja csak valaki, hogy az „otthon“ nemcsak kitaró földi pártfogói, hanem a mennybeli Istenek is nem szeretik. Allandó, hideg, kemény, ropogós tél van már jó ideje és ime mert az „otthon“ bált rendezett, megáradtak az ezen alkalomra megcsapolt égi csatornák, hogy az egek tradíciójához híven az „otthon“ estélyén eső legyen. És esett! nem! zubogott az eső a bal napján, de azért, nem azért asszony az asszony, hogy egy zápor visszatartsa feltett szádekától! A szádek kivitelt keres és az eső elleurére is mindenki a balon volt, akiknek keze laba ép. Vasut, kocsi nagy kofferok tövében balozó szép asszonyokat és csintalan kis leányokat hordott be a nap és különösen a délután folyamán. De mind csak úgy surrant, villant. Arcocska a kívácsi szemek előtt titkolva, mert az estéli nagy világitásnál senki ne tudja előre, hogy mily fős orrocskát, cserecsyve aikocskát, ici pici fülcseket rejt majd az alarc. Napokkal előbb suttogás, titkolózás egymással, a mánik mögött, vibancolás egy-egy elejtett szó miatt, amiből következtethető, hogy „miben“ lesz a másik. De ez mind csak az édes drukk; előre való ártás a jó mulatás reményében. Ez mind bal előtt van, a nagy készülődések idejében. De most már gyönyörten ki van világitva az „otthon“ helyisége, 3 igazán városba is beillő terem és gyűlnek, gyűlnek az álarctalnok, ezen, amazon az ajtón át, teltek telnek a termek, míg végre eljött az álarcosok óraja a 9 óra Csattogó, harsogó muzsika és az álarctalnok tarka serege közt Carneval hereg előlovaglása mellett bevonult az álarcosok tömege. Szemképráztató, észbolondító látvány. Remek női díszmagyarok, pierrettek, dominók, gesak, görög nők, az éjszaka minden csillagával, cigányok, cigány leányok, tótok, bosnyakok, satauellák, ördögök, guómok, görög nő, vadászok, remek bokák, karcu derekak, selymes, bársonyos karok és minden szép és minden kedves.

A nagy díszvilágításban, az ismertető jelecskék kitalálásában ezerfele bók az álarcosok késsé fellebbentéseert. Parázs jókedv, aranyos élcelődések, tánc, pajzán csapongás az ismertető jele ennek az álarcos balnak.

A cigány, amint este 9 órakor kezébe vette a vonót, nagyon kevéske félbeszakítással tette le masuap reggel 8 órakor, mert pár perccel előbb még 12 pár vigan táncolta a csardást.

Az álarcosok levételekor tünt ki, hogy nagyon sokan olyanok, akik a vidéken és Zomborban váltig erősítették, hogy semmi esetre sem lesznek a balon — igen is ott voltak. Különösen id. Szemző István lepte meg hódási ismerőreit, mert csak a leleplezéskor tudódott ki, hogy ott van családjával. Zomborból subákbán, nagy botosokban iudultak 3 ik osztályu utasokkal és nem szálltak rokonaikhoz.

Amidőn e sorokat rójuk, még vigan cseng a nóta és szól a cigány és csak hevenyészve közöljük a jelen volt hőlgyek névsorát. Ha valaki kimaradt volna a szépek sorozatából, bocsásson meg a szegény riporternak, aki szintén reggelig iparkodott tőle telhetőleg minden jót nyitani. — Ott voltak: Berecz Károlyné Erzsike és Margit

leányaival (Gombos), Mayer Ferencné, Szemző Karolyné, Lallosevits Joci (Zombor) Krausz Ferencné, Wissinger Richárd é, Jusits Lajosné, Hiel Lenci (Vajszka), Sztrilich Etelka és Gizella (Zombor), Sztrilich Jenőné (Rác miltics), Kanyó Beláné, Gruda Karolyné, Náray Erzsike (Zombor), Szabó Iuréné, Szemző Istvánné (Kernyaja), Ergh Lajosné, Karsayné (Zombor), Molnár Gyuláné, Beck Évike, Karsay Ilonka (Zombor), özv. Pavlovits Izidorné (Budapest), Szakáll Margit (Zombor), dr. Lieli Jozsefné, Fogl Anna, Berkes Rezsóné, Hitzmann Györgyné, Schweber Fideliné, Patatic Palué (Vajszka) Havas Irén (Sopron), Brandecker Ferencné, Nopper Ferencné, Rocsek Dórá és Jutka (Hatal), Schlott Fülöpné, Schäffer Teréz (Karavukova), Kalmár Vincéné, Hppch Istvánné, Hauswirth Antalné, Riegler Rozs (Obrovác), Vaczy Janosné, Laczus Beláné, Riegler Anna (Obrovác), Vaczy Irmuska, Lendák Janosné, Bombelles Alajosné grófné (Vajszka), Darázny Aranka (Zombor), Lang Ferencné, Laczus Matild, Lang Rozika, Wenk Teréz, Lallosevits Tetus (Zombor), Lahovitz Lajosné (Pivnica) Roder Samuné és Ilona leánya (Parabuty), Neugebauer Peterné (Pivnica), Szauter Györgyné (Parabuty), Radány Gizella (Zombor), Marx Martonné és Paula leánya (Parabuty).

Színház — Irodalom.

Magyar drámaírók szövetsége.

Fővárosi tudósítónk írja, hogy pénteken f. hó 8-án alakult meg Budapesten a „Magyar drámaírók országos szövetsége“, amely az Akadémia dísztermében tartotta meg alakuló közgyűlését. Jelen voltak: Berczik Árpád, Herczeg Ferenc, Prém József, Malonyay Dezső, Kampis János, Hevesi József, Ferenczy Ferenc, Szécsi Ferenc, Bosnyák Zoltán, Hubay Jenő, Kemechey Jenő, Szemere György, Ruttkai György és még számosan. Herczeg Ferenc üdvözölte a megjelenteket és az alakuló közgyűlés vezetésére Berczik Á. kérte fel. A jegyzőkönyvet Malonyay Dezső és Márkus József vezették. Berczik hosszú beszédben fejtegette a tömörítés célját, amely nem támadó, hanem védelmi jellegű, a magyar színmű védelme az idegen termelés ellen. Nem tudja megérteni, hogy a politikát sovíniszta jelszavakkal töltik meg, a magyar társadalom és irodalom pedig idegen áramlatokban és hatásokban teng, vergődik. Jellegje ez: „Magyar önálló színpadi művészet.“ Berczik beszédét nagy tetszéssel fogadták, mire Malonyay Dezső felolvasta a már kész alapszabályokat, melyeket változatlanul elfogadtak. Ezután a választásokat ejtették meg. Elnök lett Berczik Árpád, alelnök Herczeg Ferenc, jegyző Géczy István. Választottak még 24 választmányi tagot is. Diszelnök lett Jokai Mór és Rakosi Jenő. Este az István főherceg szállodában fényes banket volt, amelyen persze számos toaszt hangzott el az új irói egyesület felvirágzására.

A szezon vége. Vasárnap este bucsuzott el városunk közönségétől Balla Kálmán színtársulatával és ma már Lugoson tartja első előadását. Regi gyakorlatunkhoz híven ez alkalommal is egy röpke pillantást vetünk a társulat itteni működésére és összegezve az idény alatt szerzett benyomásainkat, mondunk végleges véleményt. Balla Kálmán, valamint társulatának összes tagjai új emberek voltak nálunk. Jó hír előzte meg őket és ezért a közönség fokozott mértékben támasztott igényeket velük szemben. Sokat vártunk tőlük és most, midőn a szezonnak vége van, kétszeres örömmel szolgál konstatálnunk azt, hogy Balla Kálmán társulatával a legnagyobb elismerést vívta ki a közönség körében. Amit produkált, az ér-

tékes volt. Pedig bátran állíthatjuk, hogy a mi közönségünket közmegelegedésre kielégíteni nem csekély feladat. Balláknak sikerült.

Sikerült pedig azért, mert úgy az igazgató, valamint az összes tagok ambícióval, lelkesedéssel feleltek meg kötelességüknek. Dícséretes rend, fegyelem uralkodott a színpadon és ezeknek hű tükörét mutatta minden lefolyt előadás.

A műsor legnagyobb részben oly darabokból állott, melyek egyidejűleg szerepeltek a fővárosi színpadjain. Ujdonság ujdonságot követett, ami darab csak megszerezhető volt, azt Balla Kálmán a legnagyobb készséggel szerezte meg, csak hogy a közönség kedvében járjon. Hogy aztán mégis volt egy tekintetben kifogásunk t. i. a sok operette miatt, az tényleg nem volt a direktor hibája, hanem a közönségé. A megváltozott ízlés sarokba szorította a komoly műveket nem csak nálunk, de mindentütt s így a direktoroknak, hogy anyagi veszteséget ne szenvedjenek, fejet kellett hajtaniok a közönség óhaj-tása előtt.

Az ujdonság között volt sok jó, de viszont sok silány is. A fővárosi színpadok által monopolizált modern darabok közül — amint azt tapasztalhattuk — alig egy-kettő állt irodalmi színvonalon. Nagyrészt reklám dolgok azok, amelyeket az egyes szerzők vagy fordítók iparszerűleg liferálnak a megrendelő és üzleti spekulációra alapított színpadoknak. Hogy aztán nálunk is fel-feltűntek, az ismét nem volt az igazgató hibája. A közönség ujdonságokat akart, — a direktor-nak ujdonságokat kellett bemutatni, ha mindjárt egy fillért sem értek azok. Hála azonban a közönség jó ízlésének, hogy a tiszta buza között felismerve a konkolyt, alaposan elbuktatott néhányat, viszont pedig tünetőleg támogatta úgy a régi, valamint az új értékes dolgokat.

Balla Kálmán igazgatása alatt a színpad ismét vissza lett adva igazi hivatásának: oltár lett az, amelyen a művészet áldozati lángja lobogott. És ez az ő legnagyobb érdeme. Erős akarattal, lelkesedéssel teljesítette hivatását és soha egy pillanatra sem törekedett anyagi sikerekért, sőt képes volt veszteséget is szenvedni, csak hogy az idejében megfektethesse egy szebb jövő alapkövét.

Igazán jól esik és nagy örömmel szolgál, hogy oly hosszú idők multával akadt egy színiigazgató, akit őszintén, minden túlzás mellőzéseivel — megdicsérhetünk. És midőn Balla Kálmánt példányképtől állítjuk minden kollegája elé, őszintén kívánjuk, hogy az idejében próbászézon után a jövő idényben kétszeresen élvezhesse fáradozásainak gyümölcsét. A derék igazgatónak méltó társai voltak társulatának tagjai. Ha nem is voltak ország-szerte méltányolt művészek, voltak minden-esetre oly derék emberek, akiket a zombori közönség elismert és akik büszkének lehetnek arra, hogy közmegelegedésre feleltek meg kötelességüknek.

(Folyt. köv.)

Schweidel József szobrára adakoztak:

XXXVII.

A XXXVI. kimutatás szerint volt 15062 K 38 f.
Molnár József Rimaszombati 2 K — f.
Kálmán Lajos Hajduböszörményi 1 K — f.
Dr. Jeney Elek Nagyenyedi 4 K — f.
Dr. Fekete Izidor Sárosi 4 K — f.
Bihari Benő Dárdai 2 K — f.
Babocsay Sándor Egeri 2 K — f.

Driesz Lajos Pécsvárad 5 K — f.
Kereke Kálmán Sásd 2 K — f.
Zsáros József Módos 5 K — f.
Halmay Károly Kassa 2 K — f.
Dr. Váradi Imre Nagybecskerek 3 K — f.
Berecz Abel Sopron 1 K — f.
Dr. Roth Hugó Kolozavár 2 K — f.
Nagykőrösi takarékpénztár 5 K — f.
Decsi Ignác Óziva 5 K — f.
Dr. Szilágyi László M. Sziget 4 K — f.
Bruck Leó Zombor 2 K — f.
Takarékpénztárból kivett 1931 kor. kamatai 29 K 62 f.
Weidinger Lajos Zombor (vitából kifolyólag) 5 K 60 f.
Dr. Scherer János Bácsfeketehegy (újévi üdvözlések megváltása fejében) 5 K — f.

Összesen 15153 K 60 f.

Steiner Lajos, h. pénztáros.

HIRDETÉSEK.

NÉPBANK bejegyzett takarék és hitelszövetkezet.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. szövetkezeti tagokat **folyo hó 17-ik napján délelőtt 10 órakor** a zombori kereskedelmi és iparbank helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Alapszabályok módosítása.
  2. Hitelesítő bizottság választása.
- Zombor, 1904. évi január hó 12.

NÉPBANK

bejegyzett takarék és hitelszövetkezet igazgatósága.

1486/kig. 1903.

Pályázati hirdetmény.

Óziva községben üresedésbe jött lovasrendőri állásra pályázatot hirdetünk.

A lovasrendőr évi fizetése 720 korona, mely havi utólagos részletekben lesz a község pénztárából kifizetve.

A megválasztott felszerelését a községtől kapja, míg ruházatáról maga köteles gondoskodni.

A pályázó hiteles okmányokkal igazolni tartozik, hogy:

- a) magyar honos és büntetlen előéletű;
- b) védkötelezettségének megfelelt s 50. életévét még be nem töltötte;
- c) rendőrségi szolgálatra alkalmas, egészséges testalkatu;
- d) magyarul írni és olvasni tud és a községben divó szerb és német nyelveket legalább szóban bírja.

A szerb anyanyelvűek előnyben részesülnek.

A magyar nyelven és sajátkezűleg irt kérvények **folyo évi február hó 1-ig** az alulírott községi előljárásságnál nyújtandók be.

Ózivacon, 1904. január hó 5-én.

Zsupánszky Lyubomir, Nityatin Mirkó,
jegyző. 2--2 bíró.

Vértesi Károly illusztrált utirajzai.**„Keleti ég alatti Palesztinában.”**

25 iv, 65 szöveggép. Ára 6 korona.

„Keleti ég alatt. Egyiptomban.”

33 iv, 40 szöveggép. Ára 6 korona.

„Konstantinápoly.”

308 lap, 65 szöveggép. Ára 6 korona.

„Tanulmányut.”Bosznia, Hercegovina, Montenegró és a dalmát partvidék. 7¹/₂ iv, 40 szöveggép. Ára 1 korona 50 fillér.**„Három főváros.”**

Berlin. Kopenhága. Drezda. 112 lap, 26 szöveggép. Ára 2 korona.

Aki mind az öt könyvet megrendeli s 21 korona 50 fillér ár helyett **17 koronát** beküld, annak díjmentesen szállítja szerző a könyveket **Zomborból.** *—7

7. szám.

1904.

Pályázat.

A monostorszeg—apatini ármentesítő és belvizeszabályozó társulat a társulat keretébe tartozó kupuszina—monostorszegi lecsapoló érdekeltségnek

gépészi állására

ezennel pályázatot hirdet.

Ezen állás 800 korona fizetés és természetbeni lakással van egybekötve.

Felhívom mindazokat a pályázókat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, pályázataikat legkésőbb **1. évi február hó 10-éig** nyújtsák be (Apatin, Duna-utca 67.) annál is inkább, mert a később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Apatin, 1904. január hó 8-án.

Falcione Lajos,

3—1

társ. elnök.

1. szám.

1904.

Hirdetmény.A titeli kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 1904. évi január hó 5-ik napján 79. szám alatt kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Gardinovec községre vonatkozólag az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII., az 1891. XVI. t. c. cikkek és az 1897. évi 47.532. számú igazságügyminiszteri Utasítás értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tértetvén, a helyszíni eljárás nevezett községben **1904. évi január hó 18-ik napján** fog kezdődni.

A kitűzött határnapon a telekkönyvi és kataszteri birtokrésztetek azonosítása veszi kezdetét. Az a határnap, amelyen a betétszerkesztő bizottság a helyszínen a további teendőket megkezdi, a községi elöljárósággal külön fog közöltetni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik az eddig vezetett telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt annak idején jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok akik valamely telekkönyvvezett ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kiesziköljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átíratásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy a telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékengedési kedvezménytől is elesnek;

3. azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van telekkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jog törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek; és

4. azok, akiknek javára zálogjog, bérleti vagy haszonbérleti jog az 1864. évet megelőző elsőbbséggel van telekkönyvileg bejegyezve, hogy eme joguknak a szerkesztendő telekkönyvi betétekbe való átvitele iránti kívánságukat a jelen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszori közzétételétől számított 60 napon belül vagy a telekkönyvi hatóságnál bélyegtelenül beadott kérvénnyel, vagy a betétszerkesztő bizottságnál a helyszínen szóval jelentsék be, mivel ellenesetben a kérdéses jogok elévülteknek tekintetvén, azok a telekkönyvi betétekbe át nem fognak viténi.

Kelt Titelen, 1904. évi január hó 5-én.

Karácsonyi János, Jankó Antal,
betétsz. kir. st. kezető. 3—1 kir. albiró.**Meghívó.**Az „Első Csataaljai Kiházasító Társaság mint Szövetkezet” **1094. évi január hó 24-én délután 3 órakor** tartja a helybeli róm. kath. népiskolában rendes közgyűlését, melyre tagjait tisztelettel meghívja.**Tárgy:**

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés a szövetkezet múlt évi működéséről.
3. 1903. évről a szövetkezet számadásainak előterjesztése, valamint azok jóváhagyása.
4. Indítványok.

Csataalja, 1904. január 14-én.

Az igazgatóság.

5267/1903.

Pályázati hirdetmény.

Ozstapár községben lemondás folytán üresedésbe jött s előleges havi részletekben folyósítandó évi 800 koronával javadalmazott községi végrehajtói állásra a pályázatot ezennel kiírom.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy a 4-ik középiskola sikeres befejezését igazoló bizonyítvánnyal felszerelt s esetleg mással is okmányolt kérvényüket hozzám **1904. évi január hó 20-áig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Apatin, 1903. december hó 23-án.

Matkovits,
főszolgabíró.

3—3

Meghívó.**A jankováci takarékpénztár részvénytársaság XIX. évi rendes közgyűlését****1904. évi február hó 7-én délután 2 órakor**

saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadás, mérleg és nyeménnyel felosztás jóváhagyása, s ugy az igazgatóság mint felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
2. 5 választmányi tag, 3 felügyelőbizottsági tagnak titkos szavazás útján leendő megválasztása. Választás alá esnek: Kelle Ferenc, Kelle Mihály, Zambó Ignác, Somogyi Mihály, Haberman David.
3. Madzinyi Geza pénztáros felebbezése fizetés felemelés iránt.
4. 2 jegyzőkönyv hitelesítő választása.

Jankovác, 1904. január 2-án.

Az igazgatóság.

3—1

Vagyon.**Mérleg-számla 1903. december 31-én.****Teher.**

Pénztár	38979 48	Reszvenytőke	100000 —
Értékpapír	64480 —	Tartaléktőke	71300 —
Váltó	244192 —	Takarékbetét és tőkésített kamat	553512 80
Kötelezvény	168629 —	Heti betét	13337 51
Jelzálogkölcson	172000 —	Kamat átmeneti 1904. évre	5600 —
Ingatlan	6671 41	Fel nem vett osztalek	106 50
Postatakarékpénztár	350 68	Adórtalék	900 —
Intézeteknél	67204 48	Nyemény	17750 24
	762507 05		762507 05

Jankovác, 1904. január 2-án.

Madzinyi János s. k.,
igazgató.**Dr. Holländer Adolf s. k.,**
igazgató.**Lóvy Sándor s. k.,**
igazgató.**Madzinyi Géza s. k.,**
pénztárnok.**Brachfeld Zsigmond s. k.,**
főkönyvvezető.**Heller Margit s. k.,**
könyvelő.

Ezen mérleg-számla az intézeti könyvekkel egyezőnek és helyesnek találtatott.

Szűcs Lajos s. k.,
felügy. biz. tag.**Madzinyi Adorján s. k.,**
felügy. biz. tag.**Schöffer József s. k.,**
felügy. biz. tag.**Zambó Ignác s. k.,**
titkár.

3664. szám.

tkvi 1903.

Arverési hirdetemény.

A hódásghai kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vrabesenyák Istvánné Ziegler Teréz végrehajtonak Noszál Tamás (nős Alexi Annával) végrehajtást szenvedő elleni 1100 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásghai kir. járásbírósa) területén lévő, Bácsujfalu községben fekvő, a bacsujfalusi 113. számú tkvi betétben A. I. 1-3. sorsz. alatt foglalt Noszál Tamás (nős Alexi Annával) nevében álló 754 hr. sz. szérűre, 755. hr. sz. kertre, úgy 756 hr. sz. 345. ö. i. számú ház és udvarra az árverést 1130 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi március hó 21-ik napján délutáni 2 órakor Bácsujfalu község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 113 koronát készpénzben vagy az 1881-ik évi LX ik törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Hódásghon, a kir. járásbírósa mint tkvi hatóságnál, 1903. évi december hó 16-án.

Szabó Imre,
kir. járásbíró.

5367 szám.

kig. 1903.

Pályázati hirdetemény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásának 10 községéből álló községi körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerui óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényüket 1904. évi január hó 30-áig bezárólag hivatalomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A körállatorvos székhelye Kovil-szentiván község.

Javadalmazása: 1680 korona, mely az egyes községek által a megállapított arányban havonként előre fizetendő.

A megválasztandó állatorvos köteles a székhelyén a szabályrendeletileg megállapított díjak mellett a marha és husszemplét teljesíteni.

Az állatorvosnak hivatalos körutjain kötelesek a körbeli községek ingyen fuvart adni.

A megválasztandó körállatorvos köteles a községi apaállatokat ingyen gyógykezelni, nemkülönben a tavaszi állatvizsgálatot ingyen teljesíteni.

A látogatási díjak nappal 60 fillér, éjjel 1 kor. 20 fillér. Megjegyeztetik, hogy ezen díjak a megválasztandó állatorvos és az egyes községek által később egyezségileg újból megállapíthatók.

Titelen, 1903. december hó 28-án.

Szemző János,
főszolgabíró.

2-2

9573. szám. 1903.

Pályázati hirdetemény.

Kishegyes községben üresedésben lévő községi II od irnoki állásnak betöltése céljából pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 600 korona.

Felhívom a pályázni szándékozók, hogy pályázati kérvényüket sajátkezűleg írva, 6/1887. sz. vármegyei szabályrendeletnek megfelelőleg felszerelve, hozzám 1904. évi január

hó 30-áig annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Választási határidő utólag fog kitűzteni.

Bácostolya, 1903. december 26.

C s á s z á r,
főszolgabíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

M e g h i v ó.

A Bács ómorovici takarékpénztár r. t. f. évi február hó 4-én délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében

XVI-ik évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 50. §-ára való hivatkozással ezennel tisztelettel meghívom.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentések fölolvastása.
2. Az 1903 évi zarszámadosok betérjesztése és ennek alapján a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság 1/3 részének, 5 taguak kiépése folytán való kiegészítése (alapszabályok 60 §.).
4. Két jegyzőkönyv hitelesítő választása.
5. Netáni indítványok eltárgyalása.

Ómorovica, 1904. január 2 an.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen jogait gyakorolni óhajtja, tartozik a közgyűlést megelőzőleg 24 órával részvényeit és meghatalmazását az intézetnél letenni, amikor is erről elismervényt kap, melyben egyszersmind szavazatának száma is kiteendő.

Vagyon.**Mérleg-számla.****Teher.**

Oztr.-Magyar bank giro számla	529 02	Részvénytőke 120 000 korona	
Sztanisicsi takarékpénztár	24155 51	névért. 60%-al befizetve	72000 —
Bácostolyai takarékpénztár	32582 74	Rendes tartalékalap	17036 35
Közgazdasági bank	25778 49	Fel nem vett osztalék	59 30
Heti betét előleg	20189 —	Külön tartalékalap	8223 89
Váltó adások	200504 —	1904 be átmenő váltókamat	2758 28
Pénzt. marad. 1903. dec. 31 én	4959 65	1903 évben fel nem vett osztalék	57 —
		Heti betét	63017 64
		Betét állomány 1903 dec. 31 én	139231 78
		Ervenleg 1903. évi nyeresémv	6314 17
	30869 41		30869 41

Tartozik.**Nyeremény- és veszteség-számla.****Követel.**

Adószámlán	1620 —	Elhelyezett tőkéink kamatjöve	
Posta és távirati díj számla	101 10	delme	2724 67
Kamat és tőkekamatadó	779 55	Befolyt váltókamatok	18413 03
Tőkesített betétkamat	4864 10	Kezelési díj	351 30
Tőkesített heti betétkamat	2921 78		
Lakbér	305 —		
Illeték	79 83		
Utadó	89 42		
Községi adó	490 —		
Tiszti fizetés	3340 —		
Betétkamat	333 42		
Üzleti költség	250 63		
Ervenleg mint 1903. évi nyeresé	6314 17		
	21489 —		21489 —

Kelt Ómorovican, 1903. évi december hó 31 én.

Bács-ómorovici takarékpénztár részvénytársaság.

Fodor Sándor,
pénztárnok.

Dembitz Vilmos,
vezérigazgató.

Holländer Mór,
helyettes igazgató.

Hauer Ignác,
könyvvezető.

Friedmann Dániel,
ig. tag.

Szóczi Bálint,
ig. tag.

Szűcs Pál,
ig. tag.

Obláth Lipót,
ig. tag.

Dr. Dery Henrik,
ig. tag.

Varjas Sándor,
ig. tag.

Kötő József,
ig. tag.

Heller Mór,
ig. tag.

Soja József,
ig. tag.

Obláth Dávid,
ig. tag.

Friedmann Mór,
ig. tag.

Ungár Béla,
ig. tag.

Ómorovican 1904. január 5 én tartott felügyelőbizottsági ülésen ezen zarszámados az általunk megvizsgált és helyesnek talált fő- és segédkönyvek alapján készültnek és azokkal teljesen egybevágónak találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Schadl Ignác,
felügy. biz. elnök.

Kovács Gyula,
felügy. biz. jegyző.

Ungár Pál,
felügy. biz. tag.

Bergel József,
felügy. biz. tag.

Pálfy Antal,
felügy. biz. tag.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából